

FRITHJOF II

Høstens medlemsnummer
nr. 2/2014

MEDLEMSBLAD FOR
FRITHJOF S VENNER

Redaksjonen:
Fredrik Lange-
Nielsen
Vigdis Mette Amlie
Brit Lehne

Bladets adresse
Frithjofs Venner Post-
boks 134 Sentrum
3251 Larvik

Bankgiro.
2510 14 79032

Venneforeningen:
Leder
Ronald Nilsen

Web- adresse
www.frithjof.no

Sats/layout,
trykking
Print Konsult,
Boks 80
3162 Andebu

Takk til alle bidragsy-
tere. Ideer til stoff og
bilder er velkommen

Forsidebilde:
Maribell, familien
Volds svenske 16
meter Havkrysser fra
1944
Foto:
Elin Kragset Vold

Ønsker du å glede en skøyte- og kystkultur-entusiast?

Kjøp våre jubileumsbøker

Losskøyta Frithjof - hundre år med losing og lystseilas

Boka ble utgitt i forbindelse med Frithjofs
100 års jubileum i 1996. Den handler om
Frithjofs tid som losskøyte, 1896-1949,
og om historien fra lystbåt til veteranbåt, 1949-1996.

Forfattere:
James Ronald Archer
og Fredrik Lange-Nielsen

Pris: 200,-

Kystkultur i Vestfold. Frithjofs venner 30 år... og vi seiler videre

Her er samlet artikler fra medlemsbladene
som belyser liv og virke langs kysten
fra generasjoner tilbake og til vår egen tid.

Samlet av Fredrik Lange-Nielsen,
Marit Ønvik og Line Lund.

Pris: kr 300,-

Bøkene kan kjøpes hos Vigdis Mette Amlie,
tlf: 98 04 41 05. Mail: vigdis-amlie@hotmail.com

I tillegg selges Kystkultur i Vestfold hos
Norli Bokhandel på Amfi, Larvik.

*Dersom bøkene må sendes til deg,
vil porto komme i tillegg.*

Innhold

Kjære medlemmer av Frithjofs venner	4
Seilingssesongen 2014	6
Årets julegave-bokomtale	8
Frithjof gjennom 30 år	9
Kystkultur i Langesund	13
Velkommen til Generalforsamling	14
Frithjoffest	15
Åttienåring på seilkurs	16
Rabaldertokt	18
Masteprojektet	20
Familien på Halsen	22
Båten - Norges nasjonalbygger	25
Maribell i Skotta	26
Liv og losing på Hvasser	28
Nordisk gaffelseminar	31
Salgssiden	36
Losskøyta Frithjof II - organisering	38

Murerfirma Org.nr. 987 011 122 mva

Andreas Losnegård

Daglig leder (Andreas): 92 45 19 82

Mail: andreas@losnegard.no Web: www.losnegard.no

Kjære Frithjofs venner

TAKK FOR INNSATSEN I EN AKTIV JUBILEUMSSESONG (lokalt og nasjonalt)

På vegne av Stiftelsen rettes en stor honnør til alle i Frithjofs Venner som har bidratt, hver på sin måte, til en flott gjennomført sesong.

Det er flott og godt å registrere det fine samholdet som eksisterer i «den harde kjerne» i venneforeningen. Dere er den virkelige drivkraften i det å få formidlet skøyta historie og opplevelsesmuligheter til allmennheten.

Nøkkelen til god bevaring av den historiske skøyta er å tilrettelegge for aktivt bruk med tilbud til allmennheten og deltakelse i arrangement som synliggjør skøyta. Dette gir oss samtidig gode opplevelser på sjøen. Her gjør markedsansvarlige, seilingsleder, skipper og mannskap en uvurderlig innsats, som det står stor respekt av.

Her vil jeg også rette en ekstra stor takk til Line, Marit og Fredrik for den fantastiske innsatsen som ble gjort med utgivelsen av den historiske boka om kystkulturen i Vestfold.

Aktiv bruk og alder på skøyta medfører stor slitasje i form av nødvendig vedlikehold og utbedringer. Det er derfor godt å registrere at dette er særdeles godt ivaretatt og fulgt opp av driftssjef og vedlikeholdsansvarlig.

God synlig drift, løpende vedlikehold og et aktivt tilbud til allmennheten (store som små) er nøkkelen til at det offentlige er vil-

lige til å vurdere våre søknader om tilskudd til utbedringer av den gamle losskøyta.

Det er derfor særdeles viktig å opprettholde den gode «lagånd» i det videre arbeidet med skøyta, da dette, som nevnt over, danner grunnlaget for alle våre søknader om tilskudd og bidrag fra det offentlige og private.

Vår økonomi pr.d.d. er tilfredsstillende og er blitt ivaretatt på beste måte av økonomiansvarlig i et fint samarbeid med stiftelsens styre.

Uten et godt vedlikehold og gode utbedringer er det uhensiktsmessig å søke etter yngre medlemmer til vår forening for videreføring av tradisjonene omkring drift og vedlikehold av skøyta. Denne utfordringen henger tett sammen med våre økonomiske utfordringer til hvert år å fremskaffe tilstrekkelige midler til drift, vedlikehold og utbedringer. Med andre ord så må vi ikke glemme at disse to elementene (*menneskene og økonomien*), sammen med en stor

porsjon entusiasme, henger tett sammen for å kunne oppnå en maksimal kontinuitet i drift, vedlikehold og opplevelser med skøyta.

Aktive medlemmer og godt vedlikehold er nøkkelen til de gode opplevelser med Frithjof II. La oss ta vare på dette og videreutvikle disse elementene sammen med nye medlemmer! !

Takk for en god tilbakelagt sesong med ønske om en god jul til dere alle og med de beste ønsker for en ny spennende sesong i 2015 for Frithjof II med mannskap og besøkende.

*Einar A. Andersen
Styreleder
Stiftelsen Losskøyta Frithjof II*

**SEND E-POST ADRESSEN
DIN TIL ERLING AUGLAND**
(erling@augland.net)

Da går du ikke glipp av informasjon sendt på mail

Nevlunghavn

Bakeri & Conditori

Tlf. 33 18 89 00 • www.nevlunghavnbakeri.no

ÅPENT 06-17 (15)

HELLENES, AUNE, SVEEN & JØLBERG DA

Besøksadresse: Torvet 11, 3256 Larvik

Postadresse: P.B 245, 3251 Larvik

Tlf: +47 33 18 52 00

Mob.: +47 92 60 54 44

Fax: +47 33 18 45 12

E-post: soh@advokateneilarvik.no

www.advokateneilarvik.no

Seilsesongen 2014 for Losskøyta Frithjof II

Seilsesongen 2014 har vært aktiv for Frithjof II. Båten var seilklar til 17. mai, og like etter var det tradisjonen tro oppstart for både for Kulturskrinet og årets seilkurs. Sommeren gjennom var Frithjof II beskjeftiget med både regattaer, medlemsturer, kystkulturtreff og åpne turer, og sesongen ble rundet av med skøytere-gatta og skutetreff på Aris-holmen ved Kråkerøy, før båten ble kjørt til Isegran for utskifting av mast.

SEILKURS

Seilkurs er populært, og i år hadde vi 8 deltakere over fem kvelder. Yngstemann var 16 og eldstemann var 81, så dette appellerer til folk i alle aldrer.

KULTURSKRINET

En god tradisjon vi ønsker å opprettholde er seilingene med 5.klasseelevene i distriktet. I år ble det gjennomført 9 turer, samtlige med Anders Bruusgaard som skipper og Bendik Aarebrot som mannskap.

MUSEUMSDAG PÅ SKOTTA

Søndag 25. mai arrangerte Larvik Museum igjen Maritim Museumsdag på Skotta i samarbeid med Frithjof II og Jærbuen. I vakkert vær tok Frithjof alle som ville med ut på fjorden, mens Jærbuen lå som åpen båt ved brygga. På land var det forskjellige maritime aktiviteter for barn.

SJØRØVERDAG VED

PORSGRUNN SJØFARTSMUSEUM

Også i år har FII heist sjørøverflagget til glede for spente unger, denne gang i Porsgrunn. Sjøfartsmuseets sjørøverdag har blitt

tradisjon, og Frithjof II er hovedattraksjonen! I år var det skipper Fredrik og «Fru Kaptein Sabeltann» som ønsket små pirater velkommen om bord, og det var ikke få som gjestet skuta i løpet av dagen.

BESTILTE TURER

Vi har også i år stilt båten til disposisjon for bestilte sosiale seilkurs, og har bidratt til at både barn på sommerleir og barn på rekonvalesensleir på Kysthospitalet har kommet seg på fjorden. 59 turer har det blitt i år.

ÅPNE TURER

SVENNER-TURER

Våre åpne søndagsturer til Svenner fyr er populære, og i år har det blitt tre av disse. Gratisturer er viktig for vår omdømmebygging, og for mange er et Svenner-tokt jomfruturen med Frithjof II. Noen av disse trives om bord så godt at de kommer tilbake som aktive medlemmer siden.

RABALDER-TOKT

Nytt av året er våre såkalte Rabalder-tokt, ett per måned i seilingssesongen. Dette er treningsturer rettet mot ungdom som har lyst til å prøve å sette sjøbein om bord på Frithjof II, og som ønsker å prøve å seile gammel skøyte. Turene er gratis. «Prosjekt Rabalder» er et samarbeidsprosjekt mellom flere aktører i distriktet, med det felles mål å få ungdom interessert i kystkultur og båtliv, og gi dem mulighet til å prøve seg om bord på forskjellige typer fartøy. Et av toktene ble dessverre avlyst grunnet brukket klyverbomb, men de to andre fylte båten med ungdom i alle aldrer. Det ble kanskje mer familieturer enn rene ungdomstokt, men

de sikret oss flere nye medlemmer, og genererte nye trebåteiere i distriktet, da en av deltakerfamiliene i etterkant valgte å kjøpe seg egen seilbåt.

MEDLEMSTURER

- Færder-seilasen
- Nordisk seilas
- Kystkortesje til Oslo
- Forbundet Kystens Landsstevne, Oslo
- Colin Archer havnefestival, Svenner/Larvik
- Risør trebåtfestival
- Gaffelriggseminar på Isegran
- Sjørøverdag i Porsgrunn
- Aris-holmen 2014

NORDISK SEILAS

Nordisk seilas hadde i år starthavn i Stavern, og regattaen gikk derfra videre til Skärhamn i Sverige og Aalborg i Danmark. Skipper var Fredrik Lange-Nielsen og med seg hadde han Anders Bruusgaard og et

mannskap på åtte. Frithjof og en liten dansk skøyte skled langsomt forbi Rakkestuten på rett side av startlinjen etter at startskuddet var gått. De øvrige konkurrentene gled like langsomt forbi på feil side av startlinjen. Siden gjorde vindstilla og strømmen resten av jobben. Da regattaen ble avløst utpå kvelden var konkurrentene ute av syne. Også i andre seilas ledet Frithjof i mange timer ut fra Skærhamn etter start. Men lens og god vind ga fordel til større båter som Mohawk, Ty og Athene som etter noen timer seig forbi. Frithjof krysset mållinjen utenfor Hals ved Limfjorden som nr 2 i klassen litt over midnatt.

AVLYSNINGER

Vi måtte dessverre avlyse Sankthans-turen og Hollender-seilasen grunnet manglende påmelding, et Rabalder-tokt grunnet bruket klyverbom og helgetur til Loggen Kystlag grunnet mangel på skipper.

Årets sesong i tall ser slik ut sammenliknet med de tre siste år

	2014	2013	2012	2011
Medlemsturer (døgn)	30	12	27	27
Bestilte turer – sosiale seilkurs	6	12	6	0
Seilkurs	5	5	5	5
Åpne turer	5	4	3	1
Kulturskrinet Larvik Kommune	11	13	11	10
Andre ubetalte oppdrag	2	3	1	6
Annen utleie (døgn)	0	6	0	0

Bokanmeldelse

Fyldig bok om kystkulturen

Svend E. Hansen

«Kystkulturen i Vestfold»

Utgitt i anledning Frithjofs venners 30-årsjubileum. Samling artikler fra medlemsbladet, redigert av Fredrik Lange-Nielsen, Marit Ønvik og Line Lund.

Vestfold har lange kyst- og sjøfartstradisjoner og gjennom århundrene er det skapt en omfattende og viktig kystkultur. Mange er de som også i våre dager gjør en stor innsats for å bevare og videreutvikle kystkulturen. Jubileumsboken fra Frithjofs Venner – «Kystkultur i Vestfold» – er et viktig og fyldig bidrag i så måte.

Den over 300 siden tykke boken rommer en samling artikler som alle tidligere har vært presentert i Frithjofs Venners medlemsblad. I bokform er de imidlertid redigert inn i en sammenheng. Det setter artiklene i et mer helhetlig perspektiv, samtidig som det gir et godt bilde av den imponerende bredden i foreningens virksomhet og kunnskapen som formidles både om tidligere tiders liv og virke langs Vestfold-kysten og våre dagers kystkultur.

Boken spenner vidt – fra historier om losskøyter, losere og losing, gamle skuter og båtbygging – fra seilskuter på forne dagers beddinger og konstruktørpionerer som Peder Norden Sølling og Colin Archer – til sjektebygging både i Ødegården og hos legendariske Wiksten. Vi kan lese om dramatiske seilaser og forlis, om Skottebrygga og Tollerodden, om de lokale kystlagene og deres virksomhet – og selvfølgelig også om

losskøyta «Fritjof II» og seilaser og omfattende virksomhet i venneforeningen gjennom 30 år.

«Kystkultur i Vestfold» er ei bok som favner langt ut over Frithjofs Venner. Her finner man interessant stoff som vi trygt kan anbefale for alle med hjerte og interesse for lokalhistorie generelt og vår maritime historie spesielt.

De tre redaktørene – Fredrik Lange-Nielsen, Marit Ønvik og Line Lund – fortjener stor ros for å ha tatt jobben med å redigere og utgi en slik bok.

Jubileumsboken byr på timer med engasjerende lesning. Artiklene er samlet i tema-bolker, rikt illustrert og innbydende presentert.

Et tilbakeblikk på Frithjofs Venner gjennom 30 år

Fredrik Lange-Nielsen

I Juni 1984 besøkte en foregangsmann fra seilskøytemiljøet i Oslo vårt distrikt. Han kom i en gammel losskøyte som hadde vært familiens stolthet og fritidsbeskjeftigelse igjennom 29 år.

Hans Borti Salvesen hadde bestemt seg for å skilles fra sin "Cara" (betyr kjære) og ta henne med hjem til sine egne. Opprinnelig kom hun fra våre farvann og het Frithjof etter barnebarnet til Ulalosen Thor Andersen. Hun var bygd av Thor Jensen i Porsgrunn i godt selskap med praktbåter som "Liv" og "Wyveren". Hun ble bygd for bruk i all slags vær. Som femtiåring ble hun pensjonist og kjeledegge for velstående Oslo borgere inntil salgskontrakten på kr 230 000 i 1984 ble signert av det første styret i stiftelsen Losskøyta Frithjof II. Stiftelsen opprettet en egen venneforening som et slags driftsselskap i september 1984. Frithjof hadde allerede fått mye PR i ØP, så det var over 20 mennesker som stilte på stiftelsesmøtet der unge Tore Sørensen (20) ble valgt til første formann.

Venneforeningen og stiftelsen hadde store og langsiktige mål står det å lese i første utgave av medlemsbladet. "Vi vil puste liv i et stykke av beste- og oldeforeldrenes tid – seilfartøyene epoke. Vi vil sette legendariske skikkelser som Ulabrand og Colin Archer i kontakt med sine etterkommere i høyteknologiens tidsalder. Losskøyta Frithjof II kan bli deres talerør og samtidig fungere som vår navlestreng til den fortid vi er født av".

De første årene hadde vi mange dagsturer for medlemmer eller åpne for alle, såkal-

te turistseilaser. I skoleferien hadde vi hyret inn studenten Anders Tveit fra Oslo.

Sommeren 1986 hadde vi fått tilbakeført riggen til sin originale form og satset stort på å vise frem båten. De nye seilene var en gave fra Vestfold fylke. Sesongens resultat ble 76 turer hvorav 24 charterturer 33 (åpne) turistturer og 19 medlemsturer. Turistseilasene ga større inntekter enn charterturene, 17 800 kroner mot 16 350. Turene tok utgangspunkt i flere havner i distriktet og de tradisjonelle søndagsturene til Svenner. En av turistturene skulle bivåne starten på Cutty Sark Tall ships Race. Billetten kostet kr 250, likevel fikk vi med 20 betalende passasjerer! Bente Sogn og Larvik Turistkontor markedsførte sommerprogrammet og tok imot bestillinger på charterturer i mange år fremover.

Frithjofs Venner gjennomførte et lotteri som ga 61 410 kroner i overskudd ikke minst takket være Cutty Sark arrangementet. Vi fikk flotte helsides oppslag i ØP da de pensjonerte Losene Øyvind Olsen og Peder Pedersen satte los Thor Thorsen, Thor Ulas barnebarn, om bord på fullriggeren Dar Mlodziezy. Noen ble gode til å selge kaffe og vafler fra egen Campingvogn med Anne Gro Bonnegolt i spissen for vaffelgjengen. Kvinnene var på vei inn i Frithjofprosjektet for fullt. I 1987 overtar Solveig Herre som leder for stiftelsens styre. Frithjof får byttet bord og spanter hos Wikstens båtbyggeri i løpet av vinteren, og vi seiler med en provisorisk innredning med 6 køyer etter hverandre som i Hvasserperioden. I løpet av vinteren 87/88 snekrer dugnadsfolk med Øyvin Lauten i spissen på den nye innredningen.

Forts. neste side

Kistebenker, og malerarbeider fullføres neste vinter.

I 1988 blir Inger Lauten leder i Venneforeningen, og de populære barnetoktene kommer inn på seilingsplanen når skoleferiene begynner. Frithjof er fullrestaurert og tiden er inne for kappseilas. Vi vinner Færderen i vår skøyteklasse. Frithjof rustes for havseilas, og deltar i Colin Archer Memorial Race fra Holland til Larvik med halvparten av de moderne havseilerne bak seg.

Øyvind Lauten overtar som driftssjef etter Bjørn Terje Løwer og Frithjof seiler i medvind. Risør trebåtfestival kommer inn i sommerprogrammet. Store fester høst og vår samler 50-60 deltakere. Vi hadde fester på Seilerhytta, Karistranda, Showboat (en Charterbåt), Nevlunghavn Gjestgiveri, Apotekergården (I dag indisk restaurant) og Druidenes hus.

I 1989 arrangeres den første av mange populære pinseturer til Skagen. De tradisjonelle seilkursene blir lansert med Per Oscar Larsen og undertegnede som instruktører. Bjørn Terje deltar med Frithjof i Talls Ships Race. Louis Jacoby skriver Frithjofsangen og Nils Mathisen spiller inn Frithjofkassetten i sitt studio på Eftang. Det loggføres 113 turer ved sesongslutt. Iver Ships A/S betaler kr 100.000 av Stiftelsens gjeld og Larvikbanken tildeler Frithjofs Venner sin Kulturpris.

I 1990 blir Søren Hellenes leder i Frithjofs Venner, mens Solveig Herre overlater ledelsen av stiftelsen til Bjørnulf Bernhardsen i 1991. Venneforeningen skifter stadig ledere. Marit Ønvik avløser Søren i 1992 og får følge av Mads Larsen i 1994 før Liv Hem overtar i 1996. I 1993 kommer Tall Ships race for andre gang til Larvik. Frithjofs venner klarer ikke å gjenta den kommersielle

www.faugstad-elektro.no
Faugstad
ELEKTRO

Alt innen elektro i Larvik og omegn.
Gunstige priser. Kontakt oss for en uforpliktende samtale.

Bredochsgt. 1
3256 Larvik
Tlf.: 33 16 38 00
Fax: 33 16 38 01

suksessen fra 1986, men Frithjof II vinner første etappe fra Newcastle til Bergen med ØP journalist Christer Lundquist om bord. Det gikk ikke upåaktet hen i Østlandsposten. Ekteparet Grethe Teigen og Ronald Nil- sen tar vervene som henholdsvis kasserer og seilingsansvarlige i de neste 10-13årene.

I 1994 deltar Frithjof i Nordisk Seilas for første gang og vinner sin klasse. Venneforeningens 10 års jubileum feires med stil i Druidenes hus. To år seinere følger ny feiring. Det arrangeres et storslagent 100 års jubileum for Frithjof med 20 gjestende seilskøyter og flott selskap i Colin Archers hage. Frithjofs venner kunne stolt presentere James Ronald Archers historiske bokverk om losskøyta Fritjof II med undertegnede som medforfatter. Søren Øyvind Hellenes har overtatt som leder i Stiftelsen.

I 1997 vinner Fritjof Tall Ship Race igjen på etappen fra Stavanger til Gøteborg og mot- tar seierspokalen fra kongen og prinsessen.

Vinteren 98 måtte Frithjof til Hansen og Arntsen igjen etter grunnstøting året før. Det ble skiftet dekkshjelker og dekkspan- ker ved masta samt spanter, kjølbolter og 10 borganger under vannlinja. Tove Akre er blitt leder i Venneforeningen. Driftssjefen får egen dugnadsleder i Anne Thorenfeldt.

I 1999 skrapet de skroget helt ned. Frit- hjof II får en suveren seier i første etappe på Nordisk Seilas med ungdom fra Skjerf- heimkollektivet som deltakere. Bjørn Terje Løwer overtar som leder i Stiftelsen.

I 2000 står nye turer på programmet. Åp- ningen av Glade dager i Stavern byr på Sjø- røvertokt for ungene med Brit Lehne i ho- vedrollen som fru Kaptein Sabeltann. VET sail i Kristiansand kommer på programmet og Frithjof seiler til Notodden for å høre

Piratkaptein Brit Lehne og driftssjef Øyvin Lauten åpner Frithjof II for småpirater.

blues. I 2001 overtar Ingun Helsing som pådriver i Dugnadsgruppa, og vi vinner klassen i nok en Tall Ships Race fra Bergen til Esbjerg. I 2002 blir Ingjerd Beate Nyhus Larsen leder for venneforeningen og Frit- hjof får avtale med Larvik kommune om å ta med alle femteklassingene ut på tur i mai og juni hvert år. Bjørn Molvig får med seg Bendik Aarebrot som mannskap for kultur- skrinprogrammet som har sikret Frithjof år- lige inntekter frem til dags dato.

Forts. neste side

Fredrik Lange-Nielsen til rors under Tall Ships race.

I 2006 kommer museumsdagen i Porsgrunn inn i seilingsprogrammet. Erling Augland blir seilingsansvarlig. Året etter overtar hans kone Linda Nilsen leder vervet. Marit Ønvik trer ut av redaksjonen i medlemsbladet, men Vigdis Mette Amlie vil heldigvis ta over. I 2008 overlater Ingun Helsing dugnadsansvaret til Fredrik Lange-Nielsen og Øyvind Lauten trekker seg ut uten at det lykkes å finne noen arvtaker. I stiftelsen overtar Einar Andersen som ny leder.

Myndighetene stiller stadig strengere krav for å tillate oss å drive passasjertrafikk. Det skal være overlevingsdrakter til alle om bord. Mannskapet må ha kostbare sikkerhetskurs. Vi velger å redusere passasjerkapasiteten til 12 for å få lettere betingelser. Samtidig er medlemstallet halvert siden de tidlige årene. En grundig tilstandsundersøkelse ved Risør trebåtbyggeri viser at Frithjof må utføre utskiftinger av dårlig ved for over kr 500 000 de neste årene. Frithjof må

belage seg på mer offentlig støtte og hjelp fra sponsorer.

Nå oppstår imidlertid en ny giv i forhold til byutvikling. Fergeterminalen rives og det legges planer for veteranbåthavn i Skottebrygga. Frithjof har endelig fått plass i Skottebrygga sammen med den nyankomne Colin Archerskøyta "Jærboen" som drives av Sjømannsforeningen og Larvik museum. Brygga oppgraderes og en rekke trebåter følger etter.

Vi får lager i Kirkestredet som vi deler med tre og seinere fire av de andre båtene i Skottebrygga. Stiftelsens nye leder jobber hardt for å hente inn økonomiske støtte fra både sponsorer og det offentlige. Vi får avtale med Jotun om gratis produkter. Treschow-Fritzøe har tildelt oss et tre på rot som etter hvert skal bli ny mast. Vi oppgraderer Frithjof innvendig så hun blir mer bekvem å seile med håndvask på do, oppvaskkom i

byssa, hyller i køyene og skott i forkant av forpiggen og kleshenger stativer under dekk til vester og regntøy.

I 2010 slutter vi med ordinær passasjertrafikk. Utgiftene er blitt større enn inntektene. Men vi har fortsatt lov å ta med medseilere for å drive kurs og opplæring. Høsten 2011 har vi fått innvilget 350 000 kroner fra Norsk kulturminnefond til å gå i gang med første trinn i skrogreparasjonen. Året etter har vi fått et tilsvarende beløp fra riskantikvaren for å fullføre reparasjonene. Økonomien ser ut til å være berget fremover. I 2013 mottar Frithjofs venner Kommunens kulturpris med høytidelig utdeling i det nye kulturhuset Bølgen. Nå I 2014 utgir vi bok "Kystkultur i Vestfold" som har samlet stoff fra medlemsbladet gjennom 30 år. Båten er god og økonomien er sunn. Men vi trenger flere og ivrige medlemmer.

Bortskjemt

Skjønnhet - Velvære - Undertøy
Tekstiler - Accessories

Tlf. 41 62 30 30

www.bortskjemt.com

RørleggerSenteret

Kirkestredet 1, (Skottebrygga) 3263 Larvik

Tlf. 33 18 43 15 – 33 18 49 34

Mob. 980 11 455 / 913 96 341 – Faks 33 18 20 59 –

www.rorleggersenteret.no

Vi utfører alt av rørleggerarbeid for bolig og industri – Butikk med stor utstilling

PORSGRUND

Fossbad

MILJØFYRTÅRN bedrift

MENY

STAVERN

33 19 72 50

FRITHJOF S VENNER

Innkalling til generalforsamling for 2014

Det innkalles til generalforsamling i Frithjofs Venner

Fredag 6.mars klokken 1800, Båtforeningens lokaler ved Karistranda.

Dagsorden

1. Godkjenning av innkallingen
2. Valg av ordstyrer, referent og to personer til å signere protokoll
3. Årsberetning for 2014
4. Regnskap for 2014
5. Medlemskontingent (f.o.m. 2016)
6. Budsjett for 2015
7. Innkomne forslag
8. Valg

Lovendringsforslag må være styret i hende innen 23.01.15. Saker som ønskes tatt opp, må være sendt styret innen 06.02.15. Saksliste, regnskap og budsjettforslag blir lagt ut på vår hjemmeside www.frithjof.no.

Vi håper videre at flest mulig har anledning til å delta på Frithjof festen som arrangeres rett etter generalforsamlingen – kl.1930. Det vises til egen innbydelse til dette arrangementet.

Styret

FRITHJOFFEST

Frithjofs venner inviterer og ønsker
velkommen til fest

Fredag 6.mars 2015 klokken 19.30
i Båtforeningens lokale på Karistranda.

Prisen er 250 kr.

Påmelding til Brit Lehne innen 27. februar
Brit treffes på tlf: 33125705 / 90029252 eller
på e-post: brilehne@online.no

Meny og amerikansk auksjon i god Frithjof-tradisjon!

Vi gleder oss til å se dere,
så husk å melde dere på.

Ken Aarsten Transport AS Kranbil

Utleie/salg av lagercontainere
Transport/kranbiler
Tlf. 41 60 70 80
www.derdubor.noken_aarsten

Åttiåring på seilkurs med losskøyta Frithjof II

Brit Lehne

Losskøyta Frithjof II avsluttet nylig sitt årlige seilkurs i Larviksfjorden med deltakere fra fjorten til over åtti år.

Kursleder Fredrik Lange-Nielsen fikk en dag på forsommeren telefon fra Hilderun Nymann fra Østre Halsen med spørsmål om hun kunne være med på seilkurs, eller var hun for gammel i en alder av 81 år? Neida, svarte Fredrik, det går bra. "Jeg er sprek nok til å komme opp i båten, skjønner du", sa Hilderun.

Jeg tok turen til Skottebrygga for å få en liten prat med den sporty pensjonisten før de satte seil.

- Hva gjorde at du i en alder av 81 år ville ta kurs i seiling?

Når man har passert 80 år, var det ikke for selv å kunne seile, men for å lære litt om seilføring, alt tauverket, navn og uttrykk og livet om bord. Takket være Fredrik, har jeg snappet opp mye. En ung kursdeltager, Sander, har kommet meg til hjelp mang en gang.

Jeg har også fått med meg at Frithjof II ikke er en Colin Archerbåt, slik jeg har trodd.

- Er du vant med båt fra før?

Ja, men ikke seilbåt. Mannen min var fra sjøfartsbyen Jacobstad i Finland.

I en periode av livet mitt bodde vi i hjembygda mi Dovre, der vi lagde bruksting i tre. Der tegnet mannen min, og sammen bygde vi en trailerbåt fra treform. Vi bodde og levde om bord, når båten ble satt på vannet. Slik

"Samarbeid må til når storseilet skal opp." Hilderun og Jonas.

kunne vi feriere både på Mjøsa og i Oslofjorden.

- Har du vært ute i skikkelig vær noen gang?

For to år siden var jeg julegjest på Heimdalplattformen i Nordsjøen. Ved utreisen i Bergen hadde vinden sterk styrke, og jeg måtte vente en natt før helikopteret kunne gå ut. Når flyet landet på Heimdal var det sterke karer som tok hand om meg, så jeg ikke skulle blåse til sjøs.

- Er det noe spesielt du vil huske fra seilkurset med Frithjof?

Ja, en herlig solnedgang over Larviksfjorden og en kurskveld med frisk bris, stor fart og god stemning om bord.

- Så du angre ikke?

Nei, det har vært en god opplevelse. Jeg har fått god hjelp av medseilere. Skipperen er veldig god til å forklare. Nå har jeg meldt meg inn i Frithjofs venner, og årets julegave til de eldste barnebarna blir seilkurset neste sommer. Det er nye generasjoner som bør få kjennskap til vinden og seilingens gleder.

YACHTING

Hold bunnen glatt og fri for groe –gjennom hele sesongen!

KROTT Foto: Arvid

Det beste med NonStop er at den gjør båtpussen rask og enkel. Glem alt som heter sliping, pussing og skrapping. Skyll rent om høsten og rull på nytt bunnstoff om våren. NonStop er selvpolerende og båtens bevegelse i vannet sørger for polering av bunnstoffet.

- < UNIK EFFEKT MOT BEGRØING
- < INGEN SKRAPING, SLIPING ELLER PUSSING
- < FOR ALLE BÅTER

Les mer om båtpussen på www.jotun.no

Rabaldertokt med Frithjof II sommeren 2014

Vi var så heldig å bli invitert på tokt med Frithjof II i sommer sammen med Rabalderlaget, og vi stilte mannsterke: Mor, far, tre unger og kusine. Ungene jublet høylytt og var ikke vanskelig å få med på tur. De er 10, 12 og 14 år, så det er ikke så mye som engasjerer alle på en gang, samtidig som de voksne kan ha glede av det. Dette var lærikt og utrolig moro for store og små!

Mannskapet på Frithjof er kjempehyggelige og inkluderende folk, og vi gleder oss veldig til sommeren igjen, så kanskje vi blir invitert nok en gang. Vi lærte mye om å lese vinden, se på seilet og generelt om sjømannskap. Turene på Frithjof er faktisk en medvirkende årsak til at hele familien gikk sammen og kjøpte seg en helt egen seilbåt i tre.

Hilsen familien Kleveland.

Full båt og stormende jubel.

Den yngre garde i familien Kleveland på fordekket; Hauk Even, Varg Olav og kusine Liv Marit

MURERMESTER

JAN EIDE A/S

Mur - Puss - Flisarbeid

Tlf: 950 68 185 / 33 11 45 38

www.faktorx.no/janeide

SØNDERSRØD

33 11 80 60

dag-arild-bakken@ngbutikk.no

TORSTRAND

BLOMSTER

TELEFON 33 18 12 76

Masteprojekt og innspurt

Etter å ha stått ringbarket over tre vintre, siden september 2009, ble treet felt og fraktet ut av skogen. Even som har lang skogsarbeidererfaring fulgte med som eksperthjelp og la det digre treet presist og flott ned etter at det hadde stått omtrent hundre år i skogen i Siljan. Det ble fraktet ut av skogen med traktor ned til ei slette hvor det ble barket. Et hogstfirma fra Kvelde fraktet treet til Larvik hvor det ble lagt i en av hallene på Sjøparken Agnes, ute av sol og vind og sånn passe tørt trodde vi.

Her lå treet til sensommeren i år, da ble det bestemt at vi skulle ta det med til Fredrikstad og Isegran, på dekk på Frithjof, til videre bearbeiding. Treet fikk en ny tur med kranbil ned til Skottebrygga der Frithjof ventet spent på den nye masta si. Den var et mektig syn der den ble lagt på dekk og stakk langt ut bak og litt ut foran. Vi var spent på overfarten og om det kom til å bli mye sjø som jo er en fare på disse trakter. Frithjof la seg overraskende lite over til styrbord da masta ble lagt ombord. Vi trodde den veide

ca. et tonn, men vannlinja gikk kun noen centimeter lavere ned.

Torsdag 28. august stakk vi ut og satte kurs for Fredrikstad. Det var nydelig sensommervær og helt stille og solskinn. Bortsett fra litt uvante bevegelser i båten gikk alt på skinner og vi ankom Isegran i rute. Der løftet Bjørnar og krana dems masta i land. Nå jobbes det der over med saging, hogging og høvling. Planen er at Frithjof skal være ferdig opprigget med ny mast, vant og stag til desember.

Vi er selvfølgelig spent på den nye masta og det blir sikkert ekstra gøy og seile med en mast vi har fulgt så nøye og lenge som denne. Fra tre i skogen i Siljan, frakten ut av skogen med traktor over ei lita elv, til barking og til slutt den flotte turen over fjorden og det eiendommelige synet den var der den lå på dekk. Vi ønsker den nye masta hell og lykke og måtte den stå i mange år og aldri dette i hodene våre :-)

Hilsen mastegruppa v/ Linda

Båtfamilien på Halsen

Novemberbesøk hos Dag Ottar og Elin Kragset Vold

Fredrik Lange-Nielsen

Under kjøkkenlampen sitter en lys ung dame med leksene spredt ut over bordet. Hun hilser pent idet pappa viser gjesten forbi og inn i spisestua. På et svart spisebord ligger mamas leksebok slått opp på noen geometriske figurer. Elin leser til fritidsskippersertifikat så hun skal kunne føre familiens stolthet, 10 meteren "Maribell" med sine 55 fot. Elin er en erfaren seiler. Hun lærte tidlig å håndtere store seilbåter. Allerede som 15 åring tok hun med venninnene på overnattingsturer i sin fars 30 fots havseiler.

"Maribell" er et veteranbåtprosjekt på nivå med Jærbuen og Frithjof. Hun ble bygget i 1944 og har krevet omfattende innsats siden hun kom i familiens eie i 2006. Maribells "venneforening" består imidlertid bare av Dag Ottar Vold, Elin, Sunniva (18), Johanne(16) og Inga Louise (11). I mange familier er tidkrevende trebåter pappas prosjekt. Familien Vold står sammen om saken. Dag Ottar har kvinnenens velsignelse til å ta den tiden som trengs for å realisere familiens drøm. Og de hjelper gjerne til. Til gjengjeld har Dag sørget for at båten er seilklar og i bruk hver sommer til glede for alle.

Sommeren 2012 for eksempel gikk ferden til Stockholm og tilbake tvers igjennom Sverige på de store sjøene og Gøtakanalen. "Den turen burde dere ta med Frithjof også", ivrer Dag Ottar. Vi har satt oss i stua, og jeg prøver å få tak i hvordan en familie blir slik som denne på Østre Halsen. På et lite bord ved siden av meg står en modell av en klassisk seilbåt. Det er 8 meteren "Pingvin IV", forklarer Elin. Henne hadde vi i 12 år. Men det

begynte ikke med den. Det begynte med en 6 meter som vi kjøpte av Lars Magnus Hesselberg like etter at vi flyttet til Larvik. Vi leide en leilighet av ham inne i byen.

"Men hvem er det som plutselig kjøper en gammel 6 meter", undrer jeg. - Hvordan kunne dere finne på det? Interessen for klassiske seilbåter våknet hjemme i Ålesund", forklarer Elin". Seinere ble Elin kjæreste med en student ved høyskolen i Trondhjem. En gang de gikk og svermet langs Nidelven fikk Elin øye på en vakker seilbåt. Eieren inviterte dem om bord. Han ville selge, pris 300 000 kroner. "Åå så fiin den er, Dag...". Båten het "Karoline", en 8 meter bygget av Bjarne Ås. De gikk hjem og regnet og resonerte. Dag kunne ikke seile, men Elin kunne sjarmere. Det var nære på at de ble båteiere allerede da.

Noen år seinere var Dag Ottar blitt sivilingeniør. Han fikk tilbud om jobb både i Larvik og på Sortland, så Elin fikk spørsmålet om hvor hun ville bo. Hun tenkte at det var sikkert fint å seile i Vesterålen, men enda bedre i Larvik. Dag var vokst opp i Halden med tresnekke og Sabb motor. Seile lærte han først i 6 meteren av sin kone.

Men 6 meter er trange, knapt to meter brede, og snart var de medeiere i 8 meteren "Pingvin" i stedet. Her skaffet Dag Ottar seg kunnskap om skifting av bordganger og annet restaureringsarbeid. Elin forsket i båtens historie og fant veien til båtkonstruktøren Johan Ankers staselige univers med luksus-seilbåter og kongelig kameratskap.

Da hun fikk et tips om at Grøndahl og Dreyer forlag var på jakt etter noen som kunne skrive biografi om Johan Anker, meldte hun seg til tjeneste sammen med Ole Engen fra Gloppeåsen. Elin hadde de beste forutsetninger for oppdraget. Hun er lektor med

master i faglitterær skrivning og jobber som kommunikasjonsrådgiver. Resultatet ble en fengslende og rikt illustrert bok som vi presenterte i vårnummeret av "Frithjofs venner".

Familien vokste og båtlivet i Pingvin måtte leves på langs. Køyene lå etter hverandre og det var lavt under dekket. "Vi var veldig klare for en båt med mer plass da Ole kom over "Maribell" på finn.no.", forteller de. Det var i 2006. Nå 7 år seinere er de langt fra ferdige. Denne vinteren skal de skifte siste rest med dårlige bord under vannlinja. Nesten 200 meter bordganger erstattes med friske eikeplank.

Siden slutten av september i år har Dag tilbrakt alle helger på Isegran i Fredrikstad. Vinteren 2008-2009 gjorde de en tilsvarende jobb i Fredrikstad. Da var all innredning ute

Inga Louise, Sunniva, Johanne og Dag Ottar.

Forts. neste side

Sunniva, Elin og Dag Ottar.

så Dag bodde i svigerfarens gamle campingvogn ved siden av båten, hver helg fra oktober til juni.

Det begynte med at han bygde ut hekken. Hun var litt butt. Slike lange hekker har lett for å råtne og tidligere løste de problemet med å kappe hekken av. Dag og Elin var interessert i å få fram konstruktørens linjer i båten og målet for prosjektet var at hun skulle bli like fin som da hun ble sjøsatt i 1944.

Under arbeidet oppdaget de at bordene hang dårlig på stålspantene. Rustne nagler måtte byttes. De var forberedt da de kjøpte båten på at mye måtte skiftes og repareres, men kanskje ikke at jobben skulle bli så stor. Vinteren 2009-2010 sto hun inne i en hall på Framnes hvor Dag skiftet bordgangene i baugen. I 2011/2012 arbeidet han for fullt med ny innredning og snekret cockpit etter de gamle tegningene. I 2014 er aluminiumsmasten erstattet med tremaster og Maribell har fått tilbake sin originale yawlrigg med to master (mast bak rorkulten).

Jeg prøver å få tak i hvor Dag tar inspirasjonen og energien fra. Han er generelt interessert i gamle ting, forklarer han. Han har for eksempel fire gamle mopeder og motorsykler av merkene Tempo og BSA som venter på pleie når den tid kommer. Elin prøver å hjelpe meg å finne en passende diagnose for Dag. Han trenger et prosjekt, tror hun. Jo større desto bedre. "Han er veldig utholdende – kanskje i overkant standhaftig" legger hun

til. Dag lytter tålmodig. Han har ingen kommentar og vrir samtalen over på verktøy. Det sies at godt verktøy er halve jobben, og der er Dag. "Noe av det viktigst jeg har lært, er å investere i litt dyrt verktøy og utstyr. Det har jeg spart mye tid på".

"Men, hvorfor gammel trebåt, Elin, når du kjenner moderne havseileres bekvemmelighet"? Elin, smaker på spørsmålet og tenker. "Den klassiske treseilbåten har lukter, lyder og linjer som skaper særpreg og skjønnhet. Bevegelsen i vannet. Den støter ikke mot bølgene. Den skjærer igjennom. Trebåten har historie – et levd liv. Den har sjel..." Jeg forstår at Elin må ha opplevd en slags vekkelse der ved Nidelven for mange år siden.

Jeg manøvrerer over mot et mer jordnært tema. "Hvordan er arbeidsdelingen om bord ettersom du kunne seile fra før, mens mannen din var nybegynner? - Dag lærte veldig fort, forteller Elin. Vi var likestilte inntil barna kom. Da ble det beleilig å overlate seiling og manøvrering til Dag. Men nå tar Sunniva og jeg tilbake styringa om bord når vi skal legge til brygga eller gjøre andre ting som krever litt øvelse", forteller Elin.

Og det kan nok være en klok strategi som bidrar til at alle damene i familien trives om bord. Slik kan et ambisiøst familieprosjekt lykkes og "Frithjof" vil forhåpentligvis få dele brygge med vakre Maribell i mange år fremover.

«VI KAN VEIEN OVER HAVET»

- Skipsmegling
- Spedisjon
- Fortolling
- Utleie av kontorer og lager

Ths. Arbo Høeg & Co A/S
Postboks 1 Tlf. 33 13 94 00
3251 Larvik Fax. 33 18 94 01

Båten - Norges nasjonalbygger

Den store GRUNNLOVSKONVOIEN kom samlet til Forbundet KYSTENS Landsstevne i Oslo. 17. juli 2014. Et fantastisk skue inn Oslofjorden, og mye logistikk for å få båtene inn på rett plass.

Her kom de samlet og her var de samlet, fartøylene som har vært en viktig forutsetning for bosetningen langs vår langstrakte og værutsatte kyst!

Over 200 historiske fiskeskøyter, museumsbåter, forsyningskip, jakt, jekt, jigg og yacht. Tresnekker, doktorbåt, ferger, rutebåter, hvalbåt, vikingskip, oselver, skyssbåter, fembøring, geitbåt, plattgatter, snekke, kogg, sjøbuss og motorseiler. Listeskøyte,

losskøyte, slepebåt, minesveiper, redningskøyter, kutter og tråler, Åfjotdbåt, Færder-snekke og Nordlandsbåt, ubåt og Jærbuen, Kongesjalupp, salongcruiser, vengebåt, åttring og færing, Hestmannen, hurtigruteskip, patruljebåt og Colin Archer, skoleskip og Frithjof II med skipper Linda og hennes mannskap, Erling, Marit, Vigdis, Alfred og Gunilla.

Maribell i Skotta

Elin Kragset Vold

Foran Frithjof i Skottebrygga, ytterst på moloen ligger Maribell. Kanskje noen har gått langs brygga og sett på sjeiktene, skøytene, på Colin Archers Jærbuen, den stolte losskøyta Frithjof oger kommet helt ytterst på brygga og lurt på hva slags båt er dette.

På den 70 år gamle tegningen står det merket: 16 meter havskrysser for Gøsta Åhlen. Båten er konstruert og bygget i 1944 av Tore Holm, som er mest kjent for raske meterbåter, men som også konstruerte flere lystbåter. Maribell er bygget på Holms verft i Gamleby (nå Västervik) sør for Stockholm. Forretningsmannen Åhlens bestilling til konstruktøren var at båten skulle være «vakker, lettskjøtt, gedigen (ej lyx)» og egnet for familiesegling og havseilas. Maribell var den største lystbåten som ble bygget i Sverige i 1944.

Den mest berømte av Maribells mange turer er reisen med seks morfedre fra Stockholm til Barbados i 1956. Etter turen ble det skrevet bok (*Sex med Maribell*) og laget dokumentarfilm om reisen, i beste Thor Heyerdahl stil. Film ble satt opp på Stockholm kino i 1957. Før vi kjøpte Maribell i Gildeskål sør for Bodø, hadde hun hatt hjemmehavn i Durban i Sør Afrika i mange år og seilt mye i det Indiske hav.

Det var dramatiske omstendigheter som gjorde at Maribell kom til Skottebrygga. Den stormnatta Full City gikk på grunn utenfor Langesund i juli 2009, havarete Maribell på Huestranda i Viksfjord. Den kraftige vinden presset mye vann inn i Viksfjord, tok tak i Maribell som slepte moringen etter seg fra Seilerhytta til hun ble liggende på land innerst i vika. Vi var på sommerferie på Sunnmøre da vi fikk telefonen om at

Maribell hadde forlist. Det gikk bra takket være stor innsats fra Ole Engen som fikk slept henne av grunna før vannstanden sank til det normale. Hun hadde gått klar av flere steiner og fikk ikke en skramme.

Men bøya var borte så hvor skulle Maribell nå ligge? Fra venner av Fritjof fikk vi vite at det skulle bli trebåthavn i Skotta og at vi var velkomne dit. Der var det både brygge og trebåtmiljø. For oss kunne det ikke bli bedre og Maribell trives godt sammen med Frithjof II bak moloen i Skotta.

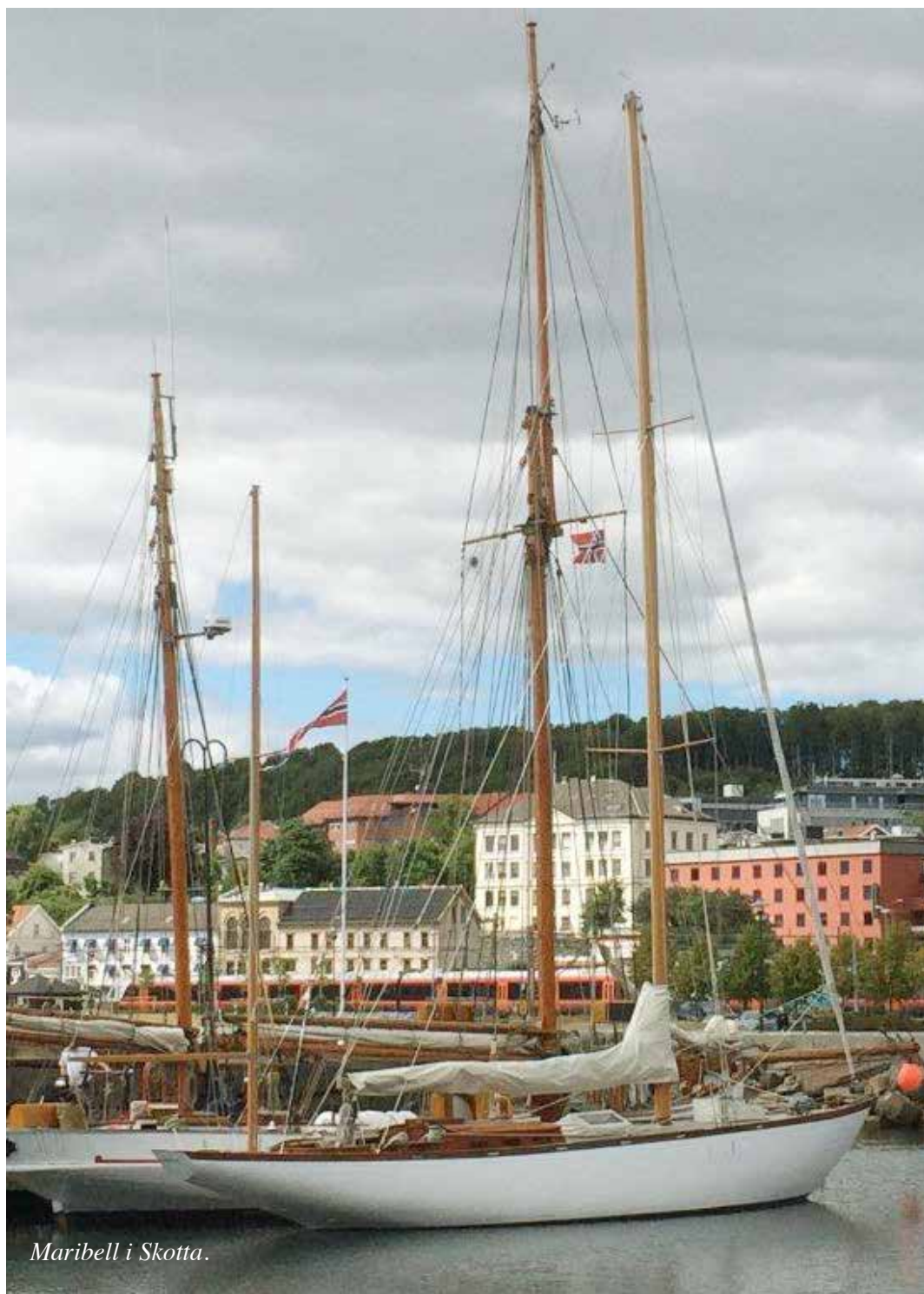
Når Maribell ikke er på tur eller på land for reparasjoner og stell, ligger hun på plass sin, under presenning om vinteren og under solseil om sommeren. Og ser dere noen på brygga en sen nattetime når vinterstormene herjer, da er det bare Dag som sjekker fortøyningen.

Tlf. 33 47 17 00

Pindslevn. 1B
Boks 1063,
3203 Sandefjord

Maribell i Skotta.

Liv og losing på Hvasser

*Brit og Fredrik
besøker Thor og Berit Pedersen*

Los Thor Pedersen.

Han møter oss ute i gården som seg hør og bør for en gammel los og loser oss inn. Fruen og jeg har tatt turen til Hvasser en våt novemberkveld. Thor Pedersen hører til på Hvasser. Han er født og oppvokst der og har aldri bodd noe annet sted. Han var los i 30 år, akkurat som faren, farfaren og morfaren. Men det begynner å bli lenge siden. Nå har han ikke loset på 17 år. Thor er Frithjofvenn. Han har blå genser med Losskøyta Frithjof II på brystet. Vi befinner oss i et byggefelt med store moderne boliger. Thors enetasjes hus ligger lavt i terrenget en kort spasertur fra loshavna i Sandøsund. Han kunne sitte hjemme på vakt og bare gå bort til skøyta når han fikk en båt å lose, forteller han.

Vi tar plass i sofaen, mens Thor henter kaffe. Han setter seg i en høy skinnstol ved stuebordet og vi prøve å finne ut hvor lenge det var siden jeg hadde vært på besøk sist.

”Det er mange loser som har hett Pedersen”, begynner jeg. Jeg husker Per Pedersen som var med på et møte i venneforeningen vinteren 1985. Han var med ut og seilt Frithjof også.

”Det var Peder onkelen min, men han ble kalt for Per”, forklarer Thor. ”Faren min Paul Birger var også los. Det samme var også to av fars andre brødre, Even og Thore. Bestefar som også var los og hette Peder, avlet ikke bare fire loser. Da de hadde fått det tolvte barnet sa doktoren at det var best de ikke fikk flere barn. Da får jeg flytte ut i grisebingen, svarte Peder. Men det varte

ikke så lenge før nr. 13 var på vei og doktoren måtte komme utover igjen. ”Det var ikke lenge han Pedersen var i grisebingen” slo doktoren fast.

To av brødrene til farfar var også loser, Albert og Hans Jørgen. Albert var medeier i Frithjof sammen med Severin Andreassen og Markus Olsen frem til 1938. Sønnene til Hans Jørgen, Finn, Anton og Harald, ble også loser. I tillegg til Pedersenlosene var morfar los. ”Thor reiser seg og kommer tilbake med to flotte bøker av Einar Chr. Erlingsen om losene på Hvasser. De kan anbefales. Interesserte kan henvende seg til Hvasser og Brøtsø Historieforening. Thor er den siste losen i sin familie. I dag er det ingen av de aktive losene som er vokst opp på Hvasser.

”Så ditt yrkesvalg var staket ut fra du ble født det da? – Nei, far sa jeg måtte ikke finne på bli los. Det var så kaldt og fælt. Han hadde nok frosset mye ute på feltet i de gamle seilskøytene. Men det ble annerledes ifra 1949 da den nye losskøyta ”Hvasser” og etterhvert ”Hvasser” og ”Færder” erstattet Frithjof og de andre gamle skøytene. De var 68 fot, med salong og lugarer, var varme og utstyrt med skinnstoler, vannklosett og varme i styrehuset”.

Thor hørte på faren og ville heller bli bonde, da han var gutt. Men han hadde ingen gård, så han utdannet seg i flyvåpenet til

skrogspesialist. Vel ferdig med utdannelsen fant Thor ut at han ville bli los likevel og tok hyre som dekksgutt. For å kunne bli los måtte han gå gradene.

Først tre års fartstid som vanlig sjømann før han kunne komme inn på styrmannsskolen. Etter den siste båten traff han sin kone Berit, som nå er kommet inn i stuen og deltar i samtalen.

Styrmannsskolen ble tatt i to trinn . Det var først ett år på 2. styrmannsskolen. Så ett år på 1. styrmannsskolen. Deretter seilte Thor ett år som styrmann. ”Så tok jeg skipperskolen”, forsetter han, ”og seilte deretter to år som 1. styrmann og et år som overstyrmann for å få skippersertifikatet. Det måtte jeg ha for å bli los”. Til slutt fikk Thor plass på en av losskøytene som aspirant. Så fulgte et års opplæring i losing på området Kragerø til Oslo og Svenskegrensen. Thor pugget kart, deltok på farvannsbefaring og lærte praksisen av loser på jobb. Da Thor var 33 år, gikk han opp til los eksamen med losene Øyvind Olsen og Egil Jahre som sensorer. Første fikk han sommerjobb som los i Stavern. Siden jobbet han tre år i Langesund før det ble en ledig losstilling på Hvasser i 1971.

”Jeg er heldig som hadde en jobb som også ble hobbyen min. I sommerferien kunne vi ta turen med egen båt til småhavner som Sandvika i Bærum bare for å kunne utforske farvann som jeg hadde lært om til loseksamen, men aldri fikk losoppdrag til”, forteller Thor. ”Det hendte til og med at Thor tok frem loddeline og loddet dybden av ren nysgjerrighet”, smiler Berit.

”Loshavna på Hvasser var en stor arbeidsplass da jeg begynte” fortsetter Thor. Losene lå ikke lenger ute på feltet og ventet på båt. Den praksisen ble avvirket i 1965. Nå lå de på land i loshuset når de var på vakt. På et tidspunkt var vi 32 loser og syv på kontoret, seks losformidlere, samt en renholder. Halvparten var på vakt av gangen.

Los Thor Pedersen på oppdrag.

Vi hadde 7 dager på og 7 dager av pluss at vi hadde sju dager tilgjengelighet hjemme da vi kunne kalles inn ved behov. Det var en fin tid. Vi hadde et godt kollegialt miljø. Når losene var mye sammen, delte de historier og erfaringer og lært mye av hverandre. Vi visste omtrent når vi skulle ut på oppdrag, for vi gikk alltid ut i samme rekkefølge. Selv hadde jeg så kort vei til losskøyta at jeg bodde mest hjemme når jeg var på vakt. Nå sitter alle loser på vakt hjemme og venter på telefon fra losformidleren i god tid før båten kommer. Da er det bare å sette seg i bilen og kjøre ut til losskøyta i Sandøsund. Ingen av dem bor her. Alt blir gradvis mer effektivisert.

Til å begynne med loset vi bare inn fjorden - ofte til Oslo, og så måtte vi reise hjem med tog og buss. Vi fikk gode reisepenger. Men reisinga, ble det mindre av. Etter hvert måtte vi lose begge veier. Det var så uvant at vi måtte stå med ryggen imot på vei utover”, spøker Thor.

Jeg dreier temaet til barndommen på Hvasser. ”Hvordan var det å vokse opp her ute? Thor syntes det var fint å vokse opp på Hvasser. Han var fem år da krigen kom,

Forts. neste side

men de merket ikke stort til tyskerne der ute. Ungene gikk på skolen på Hvasser annenhver dag, så det var mye fritid. ”I min klasse var vi bare 5”, forteller han ”men i den neste klassen var de 20. Det var bare fire klasser på skolen, med to alderstrinn i hver klasse, mens første gikk alene.

Vi var ute bestandig og kjedet oss aldri. Vi lekte mye cowboy og indianer og bygde hytter. Vi var to gjenger, Østbygdningene på den ene siden av øya og Vestbygdningene på den andre. Vi kappseilte med lekebåter. Far hadde bygd båt til meg. ”Hva med leking på isflak”, spurte jeg og mintes min egen oppvekst ved fjorden i Bærum. Det hendte vel, men vi fikk ikke lov. Isen kunne plutselig løsne og drive til havs. Jeg var redd for isen. ”Hadde dere egne båter som gutter” spurte jeg? ”Nei, svarer Thor det var ikke vanlig, men det hendte vi fikk låne en dorris. – Dory?”, spør jeg. ”Nei det er en liten flatbunnet båt”, forklarer Thor.

”Hvordan var ungdomslivet her ute”, spør jeg. ”Hadde dere bygdefester?” ”Nei, det var nok mer i mine foreldres tid. Vi tok snekka inn til Havna Hotell eller gamle Ormelet Pensjonat for å danse og more oss. Ellers hadde vi hjemme-alene-fester. Hvasser var ganske moderne, tror jeg. Vi var kanskje påvirket av sommergjestene. Sommeren var høysesong for romantikk, og det var bade-gjestene vi fløy etter, både guttene og jentene. Det var ikke helt uvanlig at sommergjester fant seg mann på Hvasser og ble der. Berit, en ung dame fra Oslo den gangen ble Thors kone og mor til to Hvasserjenter med portrettbilder på veggen. De bor på Hvasser og i Arendal med egne familier.

Hvasser var blant annet moderne ved å være tidlig ute med likestilling på en måte. Ettersom mange av mennene tilbrakte mye tid på sjøen, ble kvinnene hjemme sterke og selvhjulpne og krevde sin plass. Berit synes det var fint å komme til Hvasser. ”Det var stor gjestfrihet” forteller hun, ”hvis det var

lys i vinduene, kunne man gå på besøk”.

”Folk her ute har vært relativt velstående”, forteller Thor. Vi har ikke hatt mye fattigdom. Vi var sjøfolk, losere og håndverkere. Noe industri har vi hatt som for eksempel rekefabrikken som var i drift helt til omkring 1980 og noen steinbrudd har det vært. Men etter hvert måtte stein kjøres til Larvik for å skipes ut, og da ble det nok ulønnsomt. Den gamle Vrengenbroa var for svak til de tunge lassene.

Det var to store losfamilier her i tillegg til min, Aarø og Evensen/Erlingsen. ”Ble det noen form for familierivalisering av det?” spør jeg. ”Nei, vi var ikke opptatt av det”, svarer Thor. Vi var jo om bord i de samme skøytene og gikk de samme vaktene.

”Foreningslivet på Hvasser”? Thor og Berit ser på hverandre og smiler. ”De strenge og hellige har alltid satt sitt preg på Hvasser. Det har vært mye kristne foreninger, misjonsfolk og avholdsfolk som har passet på moralen vår”, forteller de. Vi aner at det hyggelige ekteparet har mer på hjertet enn det er klokt å fortelle til en hobbyjournalist. Det kan vi leve med. Redaktøren vil trolig synes artikkelen er lang nok uansett. Klokka nærmer seg 22 og turen til Larvik tar tid. Vi takker for oss. Thor blir med ut og vinker oss inn i en svart november natt.

Nordisk gaffelriggseminar

Det har i råseilkretser i flere år vært avholdt råseilseminarer, der det fokuseres på både teori og praksis omkring råseil. I gaffelriggkretser har det aldri vært arrangert noe sånt, og derfor ble det høsten 2013 arrangert det første Nordisk Gaffelriggseminar. Det ble avholdt i Norheimsund, og arrangør var Hardanger Fartøyvernssenter i samarbeid med Maritime Center Fredrikstad. Målgruppen var gaffelseilere i det ganske land og Norden for øvrig, og ble offentliggjort gjennom kanaler som bl.a. SSCA og Kysten. Linda og Erling Augland deltok på dette med støtte fra stiftelsen. Temaene på dette seminaret var utelukkende av teoretisk art, bortsett fra en liten demonstrasjon ved brygga. Gjennom hele seminaret ble det selvfølgelig snakket og diskutert mye om praktiske løsninger med gaffelriggen, og det ble selvfølgelig også vist både bilder og video. Tilbakemeldinger fra deltakerne etter seminaret var veldig positive, men det kom også fram at det var et sterkt ønske om en oppfølger, med fokus på praktisk bruk og seiling.

På seinvinteren 2014 fikk vi en forespørsel om vi ville ha mulighet til å stille opp med Frithjof til et nytt gaffelriggseminar, der det skal være fokus på praktisk håndtering og seiling. Det skal forsøkes å samle inntil ti seilskøyter som skal være øvingsobjekter. Seminardeltakerne skal fordeles på båtene og ut på fjorden og seile. Hvis vi kan stille med Frithjof med skipper og matros, blir disse subsidiert med gratis seminar. Arrangører vil som sist være Hardanger Fartøy-

vernssenter i samarbeid med Maritime Center Fredrikstad.

På styrets seilingsmøte i mars ble det bestemt at vi skulle si ja til dette. Det vil gagne vårt eget miljø ved at våre folk får tilført nye impulser, og det vil gi oss en fin mulighet til å vise fram Frithjof i et enda større forum enn vi ferdes i til vanlig. Her kan vi forvente deltakere fra langt utenfor Øst- og Sørlandet, som er der vi ferdes mest med Frithjof.

Med Frithjofs nye mast som dekkslast, fartet vi over fjorden siste torsdagsmorgen i august. Timingen på overfarten var helt perfekt, vi rakk å losse lasten og hive innpå en bit pizza før første forelesning startet.

I løpet av ettermiddagen og kvelden var vi innom tema som råte i rundholter, sikkerhetsfaktorer og dimensjonering av rigg, og litt praktisk demonstrasjon av riggen på RS1 Colin Archer. Her fikk vi se noen av de fiffige løsningene som Knut von Trepka har prøvet ut, som forenkler den daglige bruk

Larvik, Flekkerøy og Frithjof ut fra Strømtangen. Foto: Cecilie Juell.

av rigg og båt. Videre utover kvelden fikk vi også se igjen noen videoklipp av havne-manøvrer med RS14 Stavanger uten motor (noen av disse finnes på Youtube), og det var foredrag om seil og seiltrim.

Fredag morgen begynte med fordeling av folk på båtene, og vi fikk med oss fire gjester. Vi var åtte skøyter, fire redningsskøyter og fire enmastere. I løpet av dagen på Lera skulle vi gjennomgå mest mulig av følgende øvelser; setting og berging av seil, skandalisering, reving, legge bi og mann over bord manøver. Det ble også oppfordret til å prøve tillegging og avgang for seil i forbindelse med lunsjen som skulle være på Strømtangen. Det var veldig lite vind denne dagen så det var vanskelig å øve på manøvrering, siden det knapt var styrefart. Men vi jobbet mye med seilene. Etter retur til Isegran på ettermiddagen var det felles middag og litt mer faglig påfyll etter det. Og selvfølgelig ble det løst mange "verdensproblemer" relatert til rigg og seil utover natta.

Lørdag var også viet til praktisk seiling, og etter en liten pep-talk kastet vi loss og seilte ned elva og ut på Lera. Her fortsatte øvelsene som dagen før. Nå var det en god, frisk bris, så vi fikk kjørt oss litt mer enn dagen før. Etter lunsj på Strømtangen var det regatta, det ble seilt den vanlige løypa som blir brukt bl.a. på Sail Isegran i pinsa. På kvelden var det igjen felles middag, og det var flott underholdning av et lokalt kor og en ganske så morsom Alexander Hermansen.

Søndag formiddag var det oppsummering og omvisning på Maritime Center Fredrikstad, før farvel og seks timers båttur hjem igjen.

Var det nyttig å være med på dette, da? Ja, så absolutt. Vi har fått treffe og snakke fag med mennesker som kan regnes som de fremste i Norge når det gjelder håndtering og bruk av gaffelriggen. Vi har fått nye be-

kjentskaper innen seilskøyte- og gaffelrigg-miljøet. Og ikke minst har vi lært at vi gjør mye riktig på Frithjof, selv om vi mangler noen detaljer for lettere å kunne gjøre ting som for eksempel å skandalisere storseilet.

Det kommer til å komme nye gaffelrigg-seminar. Det ble snakket om dette under oppsummeringen. Det kan bli i samme form som sist, eller det kan bli andre former. Det krever tross alt litt å samle så mange øvingsobjekter som vi hadde i Fredrikstad. Det ble også lansert en tanke om å se på gaffelrigg på større fartøyer, gjerne opp i 70-100 fots størrelse.

**HAR DU FOTO FRA LIVET
OM BORD I FRITHJOF**
som du ønsker å dele med oss?

Vi ønsker å utvide foto-banken
vår på nettsiden, og trenger foto
fra dere. Alt av interesse, nye som
gamle bilder. Stor takk!!

Sendes til
vigdis-amlie@hotmail.com

**ELEKTRO
A.SJØLYST**

BKS Alarm & Sikkerhet

Norconsult

Rådgivende ingeniører

*Takk til våre
annonsører
for den gode støtten
de gir
Frithjofs Venner*

*Vi oppfordrer våre
medlemmer til
å bruke firmaene som
støtter oss.*

BYGGMESTER

Rolf Henrik Johnsen a.s

Kaupang, 3261 Larvik,
tlf. 33 12 52 37

Mob: 90 73 69 17

E-post: rhjohns@online.no

Vi utfører alt innen blikk og ventilasjonsarbeider

- Takrenner • Pipebeslag
- Luffehatter
- Tekking av tak og fasade
- Kanalmontasje
- Ventilasjonsanlegg

Beslagsarbeider • Rustfritt • Syrefast

Skreppestad Næringspark 10 • 3261 Larvik • Tlf: 33 13 07 50 • Faks: 33 18 76 88
Mobil: 908 63 424 • epost: post@gravdalblikk.no • www.gravdalblikk.no

Tannlege

HENNING MYHRE AS

MNTF

Kongegt. 31, 3256 Larvik

Tlf. 33 18 23 30

Bruk din lokalelektriker

H A F A

E L E K T R O • A S

LARVIK Tlf: 33 13 38 88

Støtt Frithjof II med Grasrotandelen fra Norsk Tipping

Slik gjør du:

Få spillekort hos kommisjonær, eller på www.norsk-tipping.no.

Ta med deg strekkoden og ditt spillekort til en kommisjonær, eller send SMS:

GRASROTANDELEN 977151694 til 2020 (tjenesten er gratis) eller Internett:

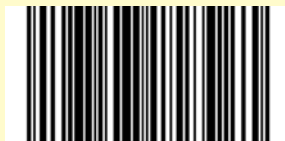
www.grasrotandelen.no

eller www.norsk-tipping.no,

eller bruk Norsk Tipping Mobilspill.

GRASROTANDELEN®

LOSSKØYTA FRITHJOF II

Organisasjonsnummer: 977151694

32774977151694

Takk for at du støtter oss via

Grasrotandelen

Frithjofprodukter

Den marineblå Frithjof-genseren har blitt svært populær, og vi har størrelsene s, m, l og xl.

Genseren er i bomull og polyester med flosset innside, har høy krage med snor, og kort glidelås i fronten. Pris kr 300,-

T-skjorter i offwhite og marineblå bomull. De lyse har stor logo på framsiden, mens de marineblå har en liten logo foran som på genseren. Vi har størrelsene 12-13 år, 13-14 år, s, m, l og xl. Pris kr 100,-

I tillegg selger vi praktiske handlenett i bomull og lyse caps til barn, begge med Frithjof-logo.

CD'n Frithjof II selges for kr 100,-. Innholdet er identisk med den gamle kassetten, full av sommer, venner, kyst og bølgeskulp.

Dette kan kjøpes hos Vigdis Mette Amlie, tlf: 980 44 105, vigdis-amlie@hotmail.com

HILDE'S RENHOLD *miljø*
FAGMESSIG RENHOLD

Tlf.: 951 89 120
www.hildesrenhold.no

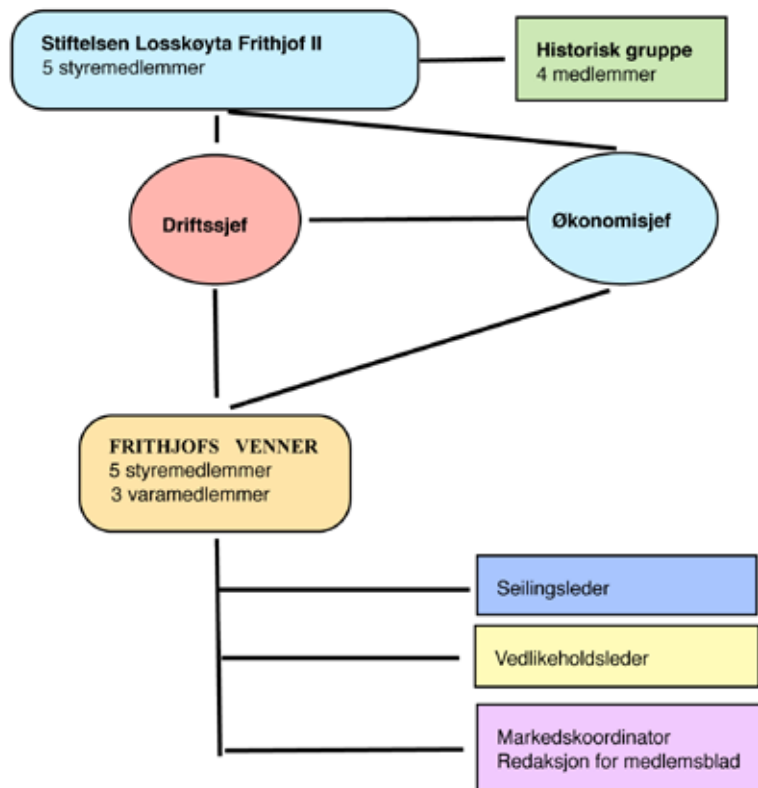
Larvik Havn

- Revstien

Losskøyta Frithjof II - Organisering 2013

Stiftelsen Losskøyta Frithjof II

Styrets oppgave er å opprette årlig avtale om vedlikehold og drift, samt utarbeide årlige budsjett. Følge opp alle myndighetskrav i hht stiftelsesloven og Stiftelsens vedtekter samt forestå søknader om offentlige og private tilskudd til utbedring av den historiske losskøyta.

DRIFTSSJEF

Sørge for at avtale om drift, vedlikehold og utbedringer følges og ha overoppsyn med losskøyta samt utarbeide drift og vedlikeholdsprogram.

ØKONOMISJEF

Forestå regnskapsføring og inn-utbetalinger for Stiftelsen og Venneforeningen i tråd med god regnskapskikk.

FRITHJOFS VENNER

Styrets plikt og ansvar er å forholde seg til avtale om bruk (drift), vedlikehold, utbedring og markedsføring av losskøyta og forholde seg til godkjent årlig budsjett samt bistå Stiftelsen i en aktiv markedsføring slik at losskøyta er til nytte og glede for alle som søker en historisk maritim opplevelse.

Styret i Frithjofs Venner

Bjørn Hellner, 970 71 239,

E-post: bjhellne@online.no

Ronald Nilsen, 33 18 68 05 / 948 91 364

E-post: ronald.nilen@nav.no

Fredrik Lange-Nielsen, 33 12 57 05 / 905 67 956

E-post: fredrik.lange-nielsen@bufetet.no

Vigdis Mette Amlie, 980 44 105

E-post: vigdis-amlie@hotmail.com

Dag Ottar Vold, 33 19 07 83 / 454 04 424

E-post: dag.ottat.vold@norconsult.com

Linda Nilsen Augland, 920 53 061

E-post: linda@augland.net

Line Gundersen, 982 02 451

E-post: line@xide.no

Anne Thorenfeldt, 976 12 117

E-post: annet@vfk.no

PR-komité:

Vigdis Mette Amlie

Brit Lehne, 900 29 252

E-post: brilehne@online.no

Vårpuss/ dugnad:

Fredrik Lange-Nielsen

Erling Augland

Seilingsansvarlig:

Anne Thorenfeldt

Driftssjef:

Erling Augland, , 98231827

E-post: erling@augland.net

Materiell/rekvisittansvarlig:

Vigdis Mette Amlie

Medlemsbladet:

Fredrik Lange-Nielsen

Brit Lehne

Vigdis Mette Amlie

Styret i Stiftelsen Losskøyta Frithjof II

Leder, Einar A. Andersen, Frithjofs Venner

Erling Augland, Frithjofs Venner

Bjørn Hellner, Kystlaget Fredriksvern

Fredrik Lange-Nielsen,

Larvik Museum/Sjøfartsmuseet

Per Kristian Eidspjeld,

Larvik Museum/Sjøfartsmuseet

Historisk gruppe

James Ronald Archer

Bjørn Terje Løver

Even Farmen

Egil Jahre

Styret i Frithjofs Venner. Fra venstre Dag Ottar Vold, Ronald Nilsen, Linda Nilsen Augland, Vigdis Mette Amlie, Anne Thorenfeldt, Fredrik Lange-Nielsen, Bjørn Hellner. Line Gundersen var ikke til stede.

Losskøyta Frithjof II eies av en stiftelse som står ansvarlig for drift, vedlikehold og restaurering. Skøytas venneforening - Frithjofs Venner - har som oppgave å støtte opp om Stiftelsens arbeid og å skape et levende miljø rundt båten.

Bli med du også! Støtt opp om bevaringen av Frithjof II. Bli medlem i "Frithjofs Venner". Det koster lite, men er til stor hjelp for oss, og du får selv mye igjen for medlemskapet. Det forplikter ikke til dugnad eller annen form for innsats, men har du lyst til å arbeide aktivt med bevaring av Frithjof II, er du hjertelig velkommen.

Aktiv eller ikke, så vil du få tilsendt vårt medlemsblad "Frithjof II". Bladet speiler aktivitetene i foreningen og inneholder ellers artikler med historisk tilsnitt knyttet til Frithjof og kystkulturen. Her får du også tilbud om gratis medlemsturer med Frithjof II, og invitasjoner til fester og forskjellige arrangementer. Medlemskapet gir deg bedre muligheter til å bli kjent med skøytas historie. Samtidig er du med på å sikre at Frithjof blir bevart for framtiden, og får seile i sitt opprinnelige farvann.

Velkommen blant Frithjofs Venner:

Ja, jeg/vi ønsker medlemskap

Navn: .....

Sendes til:

Adresse: .....

Frithjofs Venner

Poststed: .....

Postboks 134

Sentrum

Telefon: .....

3251 Larvik

Enkelt medlemskap (kr 300,- pr. år)

Familiemedlemskap (kr 400,- pr. år)

Pensjonister (kr 150,- pr. år)

Aktiv

Passiv

Hvis du vil slippe å klippe i bladet, kan du kopiere eller skrive av talongen.

Bli en "FRITHJOF VENNER"!